REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 080 81 80
E: gp@zagovornik-rs.si

Metro 1, storitve in trgovina d.o.o.
Litijska cesta 16
1000 Ljubljana

Številka: 0700-78/2019/20
Datum: 26. 10. 2020

Zadeva: Priporočilo Zagovornika načela enakosti

Spoštovani,

Kot ste seznanjeni, je Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) vodil upravni postopek ugotavljanja diskriminacije po Zakonu o varstvu pred diskriminacijo (Uradi list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg: v nadaljevanju ZVarD), zaradi odklonitve taksi prevoza skupini oseb – migrantom s strani voznikov taksi vozil, ki sta bila na podlagi napotitve centrale podjetja Metro 1 d.o.o. napotena na lokacijo, kjer so potreboval storitev - taksi prevoz. V zadevi je Zagovornik izdal ugotovitveno odločbo, kjer je bilo ugotovljeno, da sta voznika taksi vozila Jović Kristjan in Panić Rodoljub z neupravičeno odklonitvijo taksi prevoza kršila prepoved neposredne diskriminacije zaradi rase ali etničnega porekla iz 1. odstavka 6. člena ZVarD v zvezi s 1. odstavkom 2. člena ZVarD.

Vaše podjetje Metro 1 d.o.o. nudi in opravlja storitve taksi prevozov, na podlagi predhodno naročenih in prejetih elektronskih in telefonskih naročil. Storitve taksi prevoza lahko pri vas naroči vsaka fizična in pravna oseba. Pogoji sprejetja stranke in realizacija predhodno naročene storitve so v pristojnosti posameznega taksi voznika. On je tisti, ki se samostojno odloči, ali bo naročeno storitev prevoza sprejel ali zavrnil. Vaše podjetje navaja, da pogoji uporabe ne omenjajo neposredno določb ZVarD, niti pri vas ne obstajajo interna pravila in pogodbena določila med podjetjem in voznikom taksi vozila, ki bi se navezovala na prepoved diskriminacije po ZVarD. Prav tako pa podjetje nima kakršnekoli druge politike poslovanja s strankami na tem področju.

Zagovornik opozarja, da je učinkovito varstvo pred diskriminacijo na področju taksi prevozov kot javno dostopnih storitev mogoče zagotavljati le, če so vozniki taksi vozil izrecno seznanjeni s tem, da je odklonitev taksi prevozov na podlagi osebnih okoliščin posameznikov, ki jih ZVarD izrecno ščiti, prepovedano. Osebne okoliščine, ki jih ZVarD izrecno ščiti, so spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba. Ker vse osebne okoliščine, ki so prirojene ali pridobljene in se jim ni mogoče odreči, v zakonu niso zajete, ZVarD vsebuje odprt seznam osebnih okoliščin.

Obravnavana zadeva kaže, da bi bilo z namenom zagotavljanja boljše ozaveščenosti voznikov taksi vozil o zakonskih predpisih na področju varstva pred diskriminacijo nujno

potrebno zagotoviti načine, da se vozniki seznanijo z vsebino teh predpisov in svojimi ter vašimi obveznostmi na tem področju. Pogoji poslovanja in postopanja voznikov taksi vozil do uporabnikov oziroma strank bi morali vsebovati izrecno navedbo oziroma določilo o prepovedi diskriminatornega ravnanja po ZVarD in o nedopustnosti zavračanja strank zaradi njihovih osebnih okoliščin.

Poleg tega bi s sprejetjem internih pravil o delovanju in poslovanju voznikov taksi vozil na področju nudenja taksi storitev, v katere bi vključili prepoved diskriminatornega ravnanja po ZVarD, kot gospodarski subjekt na trgu nudenja storitev prispevali k nadaljnjem ozaveščanju in izobraževanju voznikov pri njihovem delu z njihovimi potencialnimi strankami. Ne glede na to, da vaše podjetje taksi prevoze nudi prek zunanjih izvajalcev in ne zaposlenih, pa ste kot gospodarska družba prav tako zavezani načelu nediskriminacije.

Pri tem je ključno, da stranke v primeru potrebe po taksi prevozu pokličejo vaše podjetje in ne posameznega taksi voznika, zato je tudi vaše podjetje kot pravna oseba, zavezana po ZVarD, tisto, ki mora zagotoviti varstvo pred diskriminacijo. Če je stranki zaradi diskriminatornega ravnanja posameznega voznika zavrnjena storitev prevoza, ji je storitev posredno zavrnjena s strani vašega podjetja, kar ni skladno z zakonom. V konkretnem primeru je Zagovornik ugotavljanje odgovornosti zamejil na odgovornost posameznih voznikov, ki sta zavrnila prevoz. Ni pa izključeno, da Zagovornik ne bi mogel ugotavljati tudi odgovornosti taksi podjetja.

Zagovornik načela enakosti ima v skladu s pristojnostmi, določenimi v 21. členu ZVarD, med drugim tudi pristojnost podaje priporočil državnim organom, lokalnim skupnostim, nosilcem javnih pooblastil, delodajalcem, gospodarskim subjektom in drugim subjektom v zvezi z ugotovljenim položajem oseb z določeno osebno okoliščino, in sicer glede preprečevanja in odpravljanja diskriminacije ter sprejemanja posebnih in drugih ukrepov za odpravo diskriminacije. Zagovornik je ocenil, da je za sistemsko preprečevanje in odpravljanje diskriminacije na področju dostopa do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, ter preskrbo z njimi, na področju nudenja taksi prevozov, v tej zadevi smiselna izdaja priporočil vam kot pravni osebi za sprejem določenih ukrepov za varstvo pred diskriminacijo.

Kot izhaja iz obeh obravnavanih primerov, v katerih je Zagovornik ugotovil diskriminacijo, naj bi bil eden od razlogov, zaradi katerih je bil strankam zavrnjen prevoz, strah voznikov pred neupravičenimi policijskimi postopki, do katerih naj bi lahko prišlo v primeru, da taksi voznik vozi osebo določene rase ali etničnega porekla. Zagovornik pri tem poudarja, da je policijsko ustavljanje taksi vozila samo zato, ker se v njem nahaja stranka določene rase ali etničnega porekla, nezakonito in protiustavno. V tem primeru gre za t.i. etnično profiliranje, ki je nezakonita oblika diskriminacije. Kot izhaja že iz odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-152/03-13 z dne 23. 3. 2006, je ugotavljanje istovetnosti osebe samo zaradi njenega videza ustavno nedopustno. Priporočili št. 4. in 5. se nanašata na to situacijo.

Glede na navedeno Zagovornik podjetju Metro 1, storitve in trgovina d.o.o. skladno z drugo alinejo 21. člena ZVarD izdaja naslednje

PRIPOROČILO

1. Podjetje Metro 1 d.o.o. naj sprejme interni akt – politiko podjetja za uresničevanje načela enakega obravnavanja strank s strani vaših pogodbenih izvajalcev taksi storitev ne glede na osebne okoliščine strank.

2. Podjetje Metro 1 d.o.o. naj vsakemu pogodbenemu izvajalcu s.p.-ju ob sklenitvi dogovora o sodelovanju predloži v podpis izjavo, da bodo izvajalci skrbeli za uresničevanje načela enakega obravnavanja strank ne glede na spol, narodnost, raso ali etnično poreklo, jezik, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katerokoli drugo osebno okoliščino.

3. Podjetje Metro 1 d.o.o naj enkrat letno izvede usposabljanje (ki je lahko tudi spletno) o prepovedi diskriminacije za svoje izvajalce taksi in ostalih prevozov.

4. Podjetje Metro 1 d.o.o. naj spremlja dogajanje svojih voznikov v zvezi s policijskimi postopki, ki bi jih bili deležni vozniki zaradi osebnih okoliščin strank, ki jih vozijo (priporočilo se ne nanaša na morebitne prekrške ali druge nepravilnosti, ki jih storijo vozniki).

5. Podjetje Metro 1 d.o.o. naj o primerih neupravičenih postopkov policije napram voznikom zaradi osebnih okoliščin njihovih strank, ki so naročile prevoz (nastanek potencialne poslovne škode zaradi nerazumno dolgega čakanja na zaključek postopka) dosledno obveščajo ustrezne pritožbene organa na Generalni policijski upravi.

Naprošamo vas, da priporočila Zagovornika preučite in nas v roku **30 dni** od prejema priporočila pisno obvestite, na kakšen način ste priporočila upoštevali in kakšne ukrepe ste sprejeli. Pri tem se sklicujte na opravilno številko zadeve 0700-78/2019.

V primeru, da bi pri izpolnjevanju priporočil potrebovali pomoč, vam jo lahko v okviru svoje svetovalne funkcije nudi tudi Zagovornik načela enakosti. Za vsa dodatna pojasnila na morebitna vaša vprašanja in za svetovanje smo vam na voljo na elektronskem naslovu gp@zagovornik-rs.si ali telefonski številki 01/ 4735 531.

Lepo pozdravljeni.

Pripravil:
Danilo Hovnik
Svetovalec Zagovornika II

REPUBLIKA SLOVENIJA ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI 2 Ljubljana

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:

- naslovniku (osebno po ZUP),
- zbirka dokumentarnega gradiva.